

С. V. АКАДЕМИКА ВОЈИСЛАВА СТАНОВЧИЋА

Војислав Становчић (рођен 2. јула 1930) – правник и политиколог, проучава политичке и правне теорије и институције. Редовни професор Факултета политичких наука у пензији. Редовни члан САНУ. Држављанин Републике Србије, по националности Србин, живи у Београду.

Дипломирао је на Правном факултету у Београду (1955), на којем је завршио докторандски курс на Теоријско-правној групи, положио усмени докторски испит и упоредо студирао светску књижевност на Филозофском факултету у Београду. На Правном факултету у Београду одбранио је докторску дисертацију „Индустријска демократија – схватања у британској социјално-политичкој теорији“. Предавао је Социологију на Архитектонском факултету у Београду, а на Факултету политичких наука у Београду Историју политичких теорија, као доцент (1969), ванредни (1974) и редовни професор (1979), а 1995. је пензионисан.

На последипломским студијама био је на Универзитету у Лестеру (Leicester, Енглеска, 1960–61), а 1966. и 1967. на постдокторским студијама политичких теорија на Јелу (Yale) и Харварду. Држао је 1986–87. два семестра предавања из упоредних политичких система на Универзитету у Albany-у (New York, САД). По позиву Института за европске студије из Беча, а уз одобрење Факултета политичких наука, држао је од јануара 1993. до јуна 1996. курс „Topics in East European Politics“. Служи се енглеским, француским, италијанским, руским и немачким језиком. Биографски и библиографски подаци објављени су у Годишњацима ХCV (за 1988), CV (за 1998) и CXII (за 2005).

У САНУ је 2010. изабран за секретара Одељења друштвених наука и члана Председништва Академије. У Одбору за изворе српског права активан је члан од пријема у Академију. У Међудодељењском одбору за проучавање мањина и људских права члан је од његовог оснивања (1989), а 2005. је изабран за председника Одбора. У оквиру делатности Одбора руководилац је пројекта Ф-183 (*Истраживање положаја српске националне мањине у суседним земљама и националних мањина у Србији*), па је организовао стварање електронске базе података за ова истраживања и организовао више међународних научних скупова, који су резултирали са неколико зборника које је Становчић уређивао а САНУ објавила. На молбу Етнографског института Становчић је прихватио да без накнаде буде руководилац пројекта *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори* (број пројекта 147023 за период 2006. до 2010) који финансира Министарство науке. Новембра 2000. године Влада га је именovala за руководиоца тима чији је задатак био да сачини нацрт закона о националним мањинама (радио без накнаде) и тај задатак је тим врло успешно остварио. Влада Републике Србије је 2007. одредила тим стручњака којем је поверен задатак да направи нацрт републичког закона о националним мањинама, а Становчића је именovala за руководиоца тима. Народна скупштина Републике Србије изабрала је Становчића 2004. године на петогодишњи мандат за члана Одбора за решавање о сукобу интереса из реда кандидата које је по закону предлагала САНУ. Тада је поднео оставку на функцију на коју га је Влада била именovala. Од 1993. је био члан Уредништва Зборника за друштвене науке Матице српске, од 1955. је члан–сарадник Матице, од 1998. је неколико година био члан Савета Архива за правне и друштвене науке.

Учествовао је у неколико студијских посета суседним земљама ради истраживања положаја Срба, а организовао је и више међународних научних скупова од којих неколико у САНУ (који су резултирали зборницима научних радова). Објавио је свој извештај са студијске посете Мађарској (ГЛАС CCCLXVI САНУ, ур. Милош Мацура, 1992, стр. 281–377). Више пута је учествовао у разговорима у РАН, темишварској (вршачкој) епархији СПЦ и са члановима огранка РАН у Темишвару и румунским државним органима о проблемима положаја Срба и очувању њихове историјске и верске традиције (научни скуп одржан у Београду, 26–27. априла 1991, а зборник *Друштвене наука о Србима у Румунији* објављен 1994). Био је председник организационог одбора и уредник зборника са више међународних научних скупова одржаних у САНУ: *Положај мањина у*

Савезној Републици Југославији (уредници Милош Маџура и Војислав Становчић), САНУ, Београд, 1996, стр. IX–XII + 862; *Положај и идентитет српске мањине у југоисточној и централној Европи*, САНУ, Београд, 2005, стр. 553; и *Положај националних мањина у Србији*, САНУ, Београд, 2007, стр. 753.

Био је председник Редакционог одбора Енциклопедије политичке културе, Београд, Савремена администрација, 1993; XVI + 1312 стр. Он је написао „Предговор“ о политичкој култури и 17 одредница, односно 253 странице штампаног текста (в. Библиографију). Био је ко-организатор међународног научног скупа у Београду и ко-уредник (Вучина Васовић и Војислав Становчић) зборника *Посткомунизам и власт*, Београд, 1996, 545 стр. У сваком од наведених зборника написао је од један до неколико текстова (в. Библиографију).

У области међународне сарадње Становчић се помно ангажовао уз подршку колега са Факултета политичких наука и са Правног факултета, као и Министарства за науку. Као члан Председништва Удружења за политичке науке, Председништва удружења за уставно право и професор ФПН био је ко-организатор више међународних научних скупова у Београду. Био је члан Савета Међународног удружења за политичке науке (IPSA), и Савета Међународног удружења за уставно право (ICLA), па је учествовао у бирању извршних органа и председника ових удружења. Од 1985. је био индивидуални члан IPSA-е и са рефератима учествовао на пет наредних конгреса (Париз, 1985; Вашингтон, 1988; Буенос Ајрес, 1991; Берлин, 1994; Сеул, 1997). Био је изабран у више одбора ових организација (3 Комитета), организовао поједине сесије и имао више задужења на конгресима (у Буенос Ајресу је поднео два реферата и био званични коментатор по позиву организатора сесије о схватањима Френсиса Фукујаме, и сесије о демократији. Године 1992. су удружења политичких наука Словеније и Хрватске тражила да се удружења Србије и Црне Горе искључе из IPSA-е, па је Становчић као представник нашег удружења упућен на седницу Извршног комитета IPSA-е у Чикаго (септембра 1992) и успео је да наше Удружење политичких наука не буде искључено из те организације. На конгресу Међународног удружења за уставно право (Токио, 1995) поднео је два реферата. Становчићеви реферати су након поменутих конгреса били објављени у нашим часописима. Учествовао је на више конгреса и скупова националних удружења за политичке науке и на неколико скупова удружења за славистичке студије. За све ове скупове имао је финансијску подршку Министарства за науку, САНУ и ФПН, и о свим овим активностима је подносио извештаје на скуповима Одељења друштвених наука. Од 1990–2004. учествовао је на више међународних научних конференција и одржао више предавања на универзитетима у Швајцарској почевши са курсом предавања за докторанте на Правном факултету у Ст. Галену (1990) са темом „Улога 'статуса' и 'уговора' у развоју права и правних теорија“, чиме је и почела његова сарадња, а од 1997. до 2000. био је члан Научног савета Међународног пројекта „Rule of Law and Decentralization in a Multicultural Context“ на Институту за федерализам Универзитета у Фрибуру (Швајцарска).

Одржао је велики број предавања на универзитетима у двадесетак земаља, а у већини више пута: у САД, Енглеској, Холандији, Индији, Пољској, Русији, Швајцарској, Словачкој, Немачкој, Италији, Румунији. Члан је Савета Карнегијеве корпорације за етничко споразумевање; Савета за Project on Ethnic Relations, PER, Princeton, 1989–2010; Издавачког савета часописа *Publius* (Филаделфија); Scientific Committee for the International Project on Rule of Law in Multicultural Context Института за федерализам (Фрибур, Швајцарска, 1997–2000, обухваћено 15 земаља са четири континента), потпредседник Удружења Фулбрајтоваца (Србије); потпредседник Anglo-Serbian Society.

Добио је више награда, међу којима: „Златни печат“ (Sigillo d' Oro) Међународног центра за етно-историју (Палермо, 23. новембра 2010); „Војислав К. Стојановић“ (9. јуна 2010) од Удружења наставника Србије; града Београда 2007. књиге Пол. теорија, за дело из друштвених и хуманистичких наука; Награда Фонда „М. Јовичић“ за допринос проучавању уставног права и

политичких система.

И након пензионисања држао је курсеве предавања на последипломским студијама ФПН; био члан веома великог броја комисија за оцене и одбране докторских теза на Факултету политичких наука и на Правном факултету у Београду. Рецензирао је током више година веома велики број рукописа који су објављени, и током више година (па и сад) већину радова свих сарадника Етнографског института САНУ.

Више година је члан Председништва Удружења за политичке науке Србије и Удружења за уставно право Србије. Учествовао је у организовању више домаћих и међународних научних скупова и на њима подносио реферате. Од 1993. је члан Уредништва Зборника за друштвене науке Матице српске, а од 1955. је члан-сарадник Матице. Од 1998. је неколико година био члан Савета Архива за правне и друштвене науке. Био је и председник Управног одбора Фонда „Миодраг Јовичић“ (учествовао у припремању за објављивање и у представљању у Клубу САНУ, Изабраних списа Миодрага Јовичића у 6 књига, које је објавио „Службени гласник“).

Најважнији радови Војислава Становчића су:

- *Политичка теорија*, том I, друго допуњено и проширено издање, Службени гласник, Београд, 2008, 870 стр.
- *Политичка теорија*, I, Службени гласник, 2006, 838 стр.
- *Моћ и легитимност*, Службени гласник, 2006, 140 стр.
- *Политичке идеје и религија*, књ.1, друго допуњено издање, Удружење за политичке науке и Чигоја штампа, Београд, 2003, 370 стр.
- *Политичке идеје и религија*, књ. 2, друго допуњено издање, 2003, 496 стр.
- *Macht und Legitimität*, Dike Verlag, St. Gallen, 2003, 184.
- *Власт и слобода*, Београд, 2003, 338 стр.
- *Политичке идеје и религија*, књ.1 Београд, 1999; 370 стр.
- *Политичке идеје и религија*, књ. 2, Београд, 1999, 360 стр.
- *Развитак политичке мисли*, Јустиција, Београд, 1993, 78 стр.

У периоду од 1990–2010. у зборницима које је објавила САНУ, објавио је више од 20 прилога од којих се три-четири могу сматрати за краће студије (положај Срба у Мађарској, проблеми легитимности власти, мањкавости глобалног моделирања у политичким наукама). У истом периоду је у зборницима научних радова и научним часописима на страним језицима објавио више од 35 радова, а у зборницима научних радова и научним часописима на српском језику објавио је око 70 радова. Неки од ових радова и на страним и на српском језику представљају тематске студије: *Федерализам/конфедерализам*, Подгорица, 1986; *Карактеристике првих фашистичких програма (1975–76)*; *О карактеру и политичким идејама Федералистичких списа (1981)*; *Плуралистичко схватање друштва и слободе (1985)*; *О природи правне и моралне аномije*, Одговорност, 1985; *Правна неизвесност као средство ауторитарне политичке контроле*, Архив за правне науке, 1985; *Чему се покоравати државној власти?*, 1986; *Монтескје, Русо и Француска револуција*, JAZU – Globus, Загреб, 1991; *Развитак политичке мисли*, Јустиција, Ниш, 1993; *Едмунд Берк и идеологија конзервативизма*, Филип Вишњић, 2001; *О грађанској (не)послушности*, ЦАНУ, Подгорица, 2004; *Демократија, конституционализам и владавина права*, ФПН, Београд, 2010; и више студија и чланака о владавини права и о уставном регулисању односа у више-етничким друштвима.

Сви ови радови били су запажени и од компетентних стручњака су оцењивани као плод дугог истраживања одабране тематике, велике ерудиције, интердисциплинарности и критичке анализе, као и врло успешних синтеза и на аргументима заснованих закључака.

Тел. кућни: [REDACTED]; мобилни: [REDACTED]; e-mail: [REDACTED];

В. Становчић